

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **110549** (13) **C2**
(51) МПК
G01F 11/04 (2006.01)

ДЕРЖАВНА СЛУЖБА
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА ВІНАХІД

<p>(21) Номер заявки: а 2014 04482</p> <p>(22) Дата подання заявки: 28.04.2014</p> <p>(24) Дата, з якої є чинними права на винахід: 12.01.2016</p> <p>(41) Публікація відомостей про заяву: 25.12.2014, Бюл.№ 24</p> <p>(46) Публікація відомостей про видачу патенту: 12.01.2016, Бюл.№ 1</p>	<p>(72) Винахідник(и): Шерстюк Валерій Сергійович (UA), Мельник Віктор Іванович (UA), Рідний Віктор Федорович (UA), Рідний Руслан Вікторович (UA), Лук'яненко Олександр Володимирович (UA), Присяжна Лариса Павлівна (UA)</p> <p>(73) Власник(и): Шерстюк Валерій Сергійович, вул. Архітекторів, 34, кв. 172, м. Харків, 61174 (UA), Мельник Віктор Іванович, просп. 50 років ВЛКСМ, 59, кв. 239, м. Харків, 61118 (UA), Рідний Віктор Федорович, вул. К. Уборевича, 18, кв. 11, м. Харків, 61144 (UA), Рідний Руслан Вікторович, вул. Ак. Павлова, 160-г, кв. 92, м. Харків, 61144 (UA), Лук'яненко Олександр Володимирович, пр. Тракторобудівників, 124-а, кв. 161, м. Харків, 61118 (UA), Присяжна Лариса Павлівна, вул. Архітекторів, 34, кв. 172, м. Харків, 61174 (UA)</p> <p>(56) Перелік документів, взятих до уваги експертизою: SU 157625, 09.11.1962 SU 379831, 29.04.1971 SU 857718 A, 23.08.1981 EP 0980690 A2, 23.02.2000 EP 0389638 A1, 03.10.1990 US 6676387 B1, 13.01.2004 DE 4014634 A1, 19.06.1997 EP 0825422 A1, 25.02.1998</p>
---	--

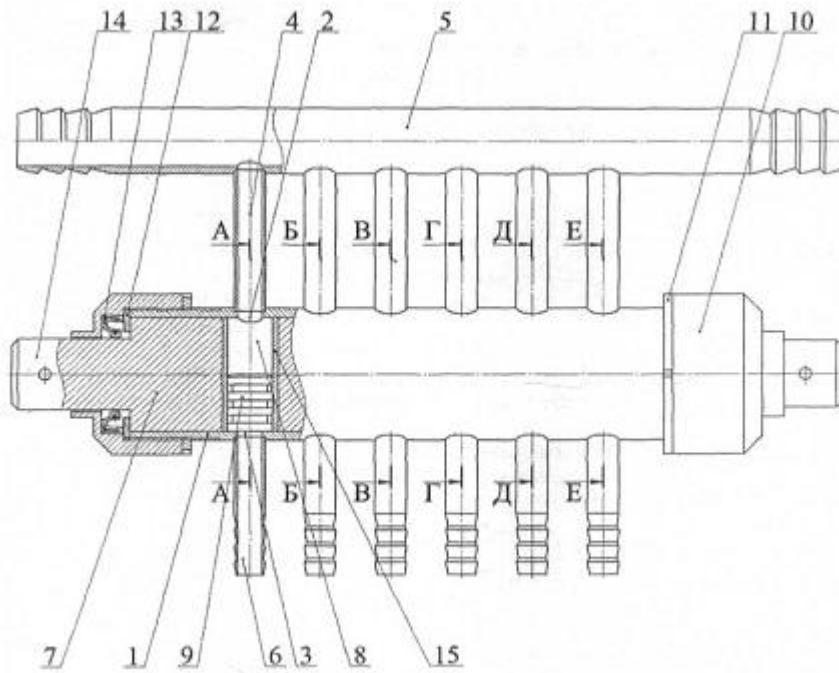
UA 110549 C2

(54) ДОЗАТОР-РОЗПОДІЛЬНИК

(57) Реферат:

Винахід належить до сільськогосподарських машин, зокрема до пристроїв для дозування рідких засобів захисту рослин або добрив. Дозатор-розподільник включає циліндричний корпус з приймальними та подавальними отворами, всередині якого знаходиться ротор з наскрізними радіальними отворами-порожнинами, в яких розміщені вільноплаваючі поршні. Радіальні отвори-порожнини виконані в поперечних площинах зі зсувом одна відносно другої з кутовим кроком, рівним $\alpha=180^\circ/n$, де n - число отворів-порожнин ротора. В основу винаходу поставлено

задачу спрощення конструкції багатоканального дозатора-розподільника та усунення гідродинамічних ударів в напірному трубопроводі дозатора.

Фиг. 1

Винахід належить до сільськогосподарських машин, зокрема до пристроїв для дозування рідких засобів захисту рослин або добрив (в подальшому робочої рідини) при їх поверхневому внесенні, або внесенні в ґрунт.

Відомі дозатори розподільники робочої рідини, які включають корпус з приймальними та подавальними отворами, всередині якого розміщується, зі здатністю обертатися, ротор, з наскрізними поперечними отворами-порожжинами, в яких знаходяться дозуючі поршні. Але відомий дозатор [1] з вільноплаваючим поршнем не дозволяє видавати декілька доз одночасно. Дозатор з одночасним видаванням декількох доз [2] має занадто складну конструкцію.

Найбільш близьким за технічною суттю до винаходу є дозатор-розподільник, який включає циліндричний корпус з приймальними та подавальними отворами, всередині якого обертається ротор, в наскрізних радіальних отворах якого розміщено дозуючі поршні, та пристрій для примусового переміщення поршнів [3]. Перевагами такого дозатора є багатоканальне дозування робочої рідини, та можливість дозування в'язких рідин. Але виконання радіальних отворів порожнин ротора у відомому пристрої в одному осьовому перерізі призводить до пульсуючого подавання робочої рідини напірним патрубком дозатора. При цьому гідродинамічні удари, які виникають в патрубку, негативно впливають на якість роботи дозатора. Крім того пристрій для переміщення поршнів занадто ускладнює конструкцію розподільника. Якщо використання такого пристрою виправдане в дозаторах для в'язких рідин, то для рідин з в'язкістю, порівняльною з водою, доцільним буде використання вільноплаваючих поршнів. Проте за кількістю схожих ознак та технічним результатом цю конструкцію прийнято за прототип.

В основу винаходу поставлено задачу усунення пульсуючої подачі робочої рідини напірним трубопроводом та її наслідків - гідродинамічних ударів, та спрощення конструкції багатоканального дозатора розподільника.

Поставлена задача вирішується за рахунок того, що у відомій конструкції дозатора-розподільника, що включає циліндричний корпус з приймальними та подавальними отворами, всередині якого знаходиться приводний ротор з наскрізними радіальними отворами-порожжинами, в яких розміщені вільноплаваючі поршні, відповідно до винаходу радіальні отвори-порожнини ротора виконані в поперечних площинах зі зсувом одна відносно другої з кутовим кроком, рівним $\alpha=180^\circ/n$, де n - число порожнин ротора.

Суть винаходу пояснюється кресленнями, де показано: фіг. 1 - схема дозатора - розподільника, фіг. 2 - схема послідовного розміщення отворів - порожнин ротора.

Дозатор-розподільник включає корпус 1, що являє собою порожнистий циліндр з виконаними в один ряд з однаковим кроком наскрізними поперечними отворами - верхніми приймальними 2 і нижніми подавальними 3. Верхні отвори 2 через патрубки 4 з'єднані з напірним трубопроводом 5, а до нижніх отворів 3 приєднані подавальні штуцери 6. Всередині корпусу 1 розміщується, з можливістю обертатися, циліндричний ротор 7 з наскрізними радіальними перепускними отворами-порожжинами 8, з запресованими в них антикорозійними антифрикційними втулками 15. Наскрізні радіальні отвори-порожнини 8 в осьовому напрямку виконані з кроком, рівним кроку приймальних 2 та подавальних 3 отворів корпусу, а в поперечних (радіальних) площинах вони повернуті одна відносно другій на кут $\alpha=180^\circ/n$, де n - число перепускних отворів-порожнин 8 ротора 7. В кожній із отворів-порожнин 8 розміщені поршні 9, які мають можливість в ній вільно переміщуватися, а утримуються в ній завдяки тому, що діаметри порожнин 8 і відповідно поршнів 9 більші від діаметрів отворів 2 та 3 корпусу 1. Необхідне осьове положення ротора 7 в корпусі 1 забезпечується двома торцевими гайками 10 з фіксаторами 11 і шайбами 12. Герметичність рухомих з'єднань забезпечується манжетами 13, які встановлені в гайках 10. Вихідні кінці 14 ротора 7 використовуються для приєднання до приводу (на схемі не показано), або для з'єднання дозаторів між собою.

Для приведення дозатора в робочий стан трубопровід 5 приєднується до напірної системи, штуцери 6 - до подавальних шлангів, один з вихідних кінців 14 ротора 7 - до приводу 1, а другий вихідний кінець, при необхідності, може бути з'єднаний з наступним дозатором розподільником.

Працює дозатор-розподільник наступним чином. При включенні приводу ротор 7 обертаючись підведе перший отвір-порожнину 8 з поршнем 9 до верхнього приймального отвору 2 корпусу 1. Робоча рідина з надлишковим тиском надходить у отвір 2, переміщує поршень 9 вниз і заповнює порожнину 8. При повороті ротора 7 на кут $\alpha=180^\circ/n$, робоча рідина буде надходити в наступну порожнину і т. д. При повороті ротора 7 на 180° поршень 9, першої порожнини, що тепер знаходиться у верхньому положенні, під дією тиску робочої рідини знову переміщується вниз, при цьому через нижні подавальні отвори 3 він витискує робочу рідину в штуцери 6. При подальшому обертанні ротора 7 аналогічні цикли по черзі повторюються в усіх порожнинах 8. Розміщення перепускних порожнин 8 в роторі 7 в

радіальних площинах зі зсувом на однаковий кут забезпечує при роботі дозатора безперервну подачу рідини напірним трубопроводом 5 та усунування в ньому гідродинамічних ударів.

Позитивний ефект запропонованих конструктивних рішень та надійність роботи дозатора-розподільника забезпечується безперервною безпульсуючою подачею робочої рідини напірним трубопроводом та більш точним її дозуванням, а також суттєвим спрощенням конструкції.

Список використаних джерел:

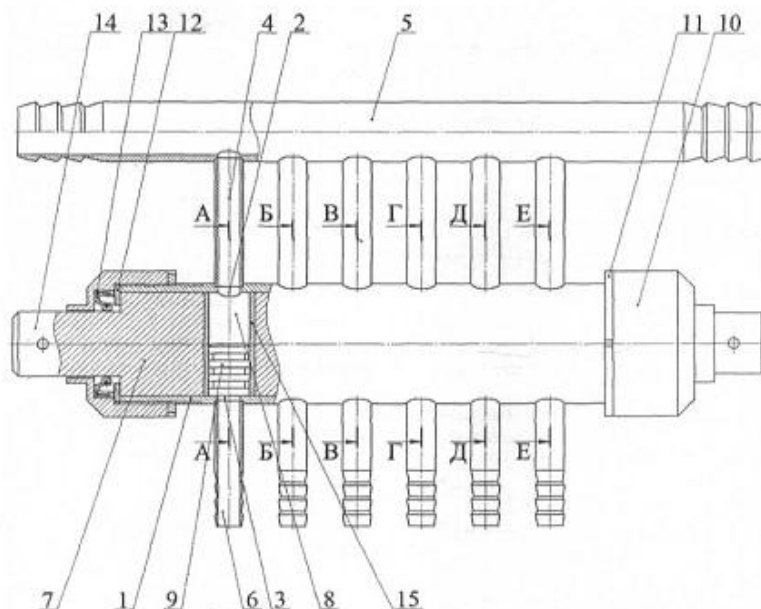
1. Авторское свидетельство к изобретению SU № 157625, кл. B65 B3/12. Опубликовано 09.11.62.

2. Авторское свидетельство к изобретению SU № 379831, кл. G01 F11/04. Опубликовано 29.04.71.

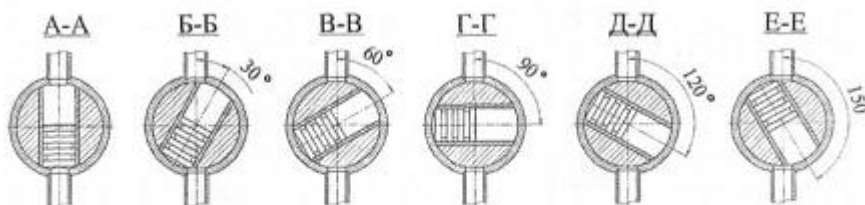
3. Авторское свидетельство к изобретению SU № 857718, кл. G01 F11/04. Опубликовано 23.08.81.

ФОРМУЛА ВИНАХОДУ

Дозатор-розподільник, що включає циліндричний корпус з приймальними та подавальними отворами, всередині якого знаходиться приводний ротор з наскрізними радіальними отворами-порожнинами, в яких розміщені вільноплаваючі поршни, який **відрізняється** тим, що радіальні отвори-порожнини ротора виконані в поперечних площинах зі зсувом одна відносно другої з кутовим кроком, рівним $\alpha=180^\circ/n$, де n - число отворів-порожнин ротора.

Фиг. 1

Фиг. 2

Комп'ютерна верстка Д. Шеверун

Державна служба інтелектуальної власності України, вул. Василя Липківського, 45, м. Київ, МСП, 03680, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601